Vaderschapskennis, nr. 9 – Oktober 2022

versie 26-10-2022

Connect2Fathers –> Fathers4Fathers – Daddycation – Betrokken vaders Kennisbank 'vaderschap'

1

© Bob de Raadt
Freelance Contextueel Maatschappelijk Werker – Methodisch Ouderbegeleider – lid Connect2Grow > Connect2Fathers – Auteur/boekenrecensent – Assistent onderzoek bij de afd. Verloskunde-Gynaecologie Erasmus MC Sophia – VaderGids - ROTTERDAM.
www.bobderaadt.nl
www.bobderaadt.nl/vaderschap.php (interviews & boekrecensies)
www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php (Rotterdams project 'vaderschap')
www.bobderaadt.nl/socialeverloskunde.php (kwetsbare zwangeren/risicofactoren)
www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php (magazine vaderschap & ontwikkelingen)
www.bobderaadt.nl/ouderschapchristelijkgeloof.php > Daddycation & betrokken vaderschap
www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

@ bobderaadt@live.nl
Ook op: LinkedIn – Instagram – op YouTube:
https://www.youtube.com/channel/UC1Xmtq06KlofGRFNGlqNakQ -
https://youtu.be/y9WX_gspePwhttps://youtu.be/y9WX_gspePw

*** Correspondenten: Wim de Jong, Johan de Gruyter**

[1] Rembrandt – schilderij 'De verloren zoon'.

Inhoudsopgave:

- Agenda (pag. 2)
- Publicaties (pag. 2)
- Berichten (pag. 3)
- *'Vaderland'*- Rob Marrevee (2022) – pag. 8.
- https://www.stillelevens.nl/informatie/brochures/ (pag. 9)
- Uit: October Newsletter SIRG-FCAR (pag. 11)
- Review: Witteveen, E., Siteur-Scholten, A., Brandts (red.) (2021) *Hartenkreten van mantelzorgers. Over de kunst van het samenwerken* – Antwerpen: Uitg. Gompel&Svacina (406 pgs); (pag. 15).

Agenda:

- **12-10-2022 en 20-10-2022 - Project: Making big data meaningful for a promising start – ZonMW** – www.zonmw.nl > Kansen voor kinderen met betekenisvol datagebruik.
- 24-10-2022: **Groot Nieuws Radio – Programma 'Brandstof'**, met Ben Ketting, 10.30-12.00 uur > interview met Corrie Kole en Bob de Raadt, over het **thema 'vaderschap'.**
  *Uitzending gemist: Groot Nieuws Radio – Brandstof – **24 okt. 2022**: - https://www.grootnieuwsradio.nl/programma/brandstof/
- **27 okt. 2022**: ***Nieuw programma***

Vanuit Hartelijk-Verbonden wordt een programma aangeboden voor echtparen/partners die als echtgenoten na willen denken over hun ouderschap: hun moeder-zijn en hun vader-zijn. Over hun ontwikkeling als echtpaar en als ouders, hun bloei en groei in moeder-zijn en vader-zijn, over belemmeringen en 'goede-ouder'-ervaringen, over 'Daddycation', over patronen en stagnaties, over leerpunten en herstelwerk, betrokkenheid en toewijding. Het aantal bijeenkomsten is een drieslag -afhankelijk van de behoefte en de ontwikkeling- 1 à 3 avonden. Info: https://www.hartelijkverbonden.nl/blog/toegewijd-struikelen-echte-vaders-gezocht/

- **04-11-2022**: Bijeenkomst bij Pharos (2e) > stakeholdersbijeenkomst 'vaderschap'; vervolg van bijeenkomst op 1 juli j.l.

We hebben 3 gezamenlijke wensen uitgesproken:

1. Een gezamenlijke visie neerzetten met elkaar om een lange termijn verandering in gang te zetten.
2. Coalities Kansrijke start gerichter ondersteunen om vaderschap op de kaart te zetten.
3. Vaders meer een stem in de plannen van de coalities

Met als thema's

- wat is er gebeurd afgelopen tijd bij jullie? Wat is er gebeurd binnen kansrijke start En welke plannen liggen er voor de nabije toekomst?
- welke gezamenlijke boodschap over vaderschap in de eerste 1000 dagen kunnen we meer uitdragen?

- ideeën voor meer landelijke impact.
- van elkaar leren: een proeverij; Wat hebben we direct al te bieden aan de coalities kansrijke start?

- **14-12-2022** - https://www.ouderscentraal.nl/congres-goed-contact-met-prille-ouders/ **Congres 'Goed contact met prille ouders'.**

Publicaties:

- *'Ouderschap op het scherpst van de snede'*, boekrecensie door Bob de Raadt van het boek 'Wij zijn nooit voorbij' (door Louwen-van Bekkum e.a., 2022) – in: *Vakblad Sociaal Werk*, pag. 34-35, nr. 5, okt. 2022.
- Zie op www.bobderaadt.nl > nieuwe publicaties.
- https://www.cgmv.nl/blog/na-je-pensioen Free time, door Bob de Raadt; gepubliceerd op 19-10-2022.
- https://www.youtube.com/channel/UC1Xmtq06KlofGRFNGlqNakQ nieuwe publicaties.

Berichten:

Franz Kafka (1883-1942) schreef *Brief aan mijn vader*. Daarin worstelt hij met het feit dat hij geestelijk niet in staat is om te trouwen, terwijl hij door te trouwen een betere relatie met zijn vader denkt te zullen krijgen: 'Zodra ik besluit om te trouwen kan ik niet meer slapen, mijn hoofd gloeit dag en nacht, ik heb geen leven meer, ik zwalk vertwijfeld rond. De beslissende klap komt van de alles overheersende druk van de angst, de zwakte, de minachting voor mezelf.' Dit zegt een groot schrijver. Wat een trieste vader-zoon relatie! [2]

- Nieuwsbrief oktober 2022 - Patrick Timmermans - Oprichter Vader Visie en het Vadercafé:
- Mededeling:

Met lichte weemoed kijk ik naar de foto bovenaan deze nieuwsbrief. Een foto die ik vaak gebruikt heb in de promotie van het Vadercafé. Een foto die haast iconisch is geworden. Het is de laatste keer dat ik deze foto gebruik in relatie tot het Vadercafé, want het Vadercafé

[2] Hans van der Ploeg bespreekt *'Verzameld proza'*, van Franz Kafka (vertaling en nawoord Willem van Toorn, Uitg. Atheneum – Polak & Van Gennep, Amsterdam, 2022, 1125 blz., €49,99). In: ND- Gulliver-literatuur, vrijdag 21-10-2022, pag 16-17.

stopt na ruim zes jaar. Uitgebreide informatie hierover vind je op mijn website > https://www.vadervisie.nl/het-vadercafe-stopt/
Voor alle duidelijkheid, het Vadercafé stopt. Ik stop niet als coach met mijn praktijk Vader Visie. De komende tijd ligt mijn focus wel meer op 1-op-1 coaching. Mocht je ergens niet uitkomen in jouw vaderschap, weet je welkom voor een wandelcoaching in de natuur.
* Patrick: langs deze weg bedankt voor het initiatief dat jij jarenlang met veel passie uitgevoerd hebt en veel vaders tot steun geweest bent.

- CenteringZorg heeft een brochure uitgegeven getiteld: *CenteringZwangerschap & CenteringOuderschap: meer kennis en support in de eerste 1000 dagen – Samen weet je meer* (2022). De kracht van CenteringZorg is o.a.:
  - gezondheidsinformatie en leefstijladviezen worden beter begrepen en opgepakt,
  - (aanstaande) ouders steunen elkaar en vormen een sociaal netwerk, - vaders/partners zijn meer betrokken bij de zwangerschap en zorg, - deelnemrs krijgen meer vertrouwen in zichzelf en in hun zorgverleners. Meer informatie[3] en/of de brochure opvragen: info@centeringzorg.nl Zie ook op https://centeringzorg.nl/

- Leerzaam filmpje: https://m.youtube.com/watch?v=TU0f8a3Cizo the fathers voice! Michael jr.

- **Congres 'Goed contact met prille ouders'.** https://www.ouderscentraal.nl/congres-goed-contact-met-prille-ouders/
  Niet iedere ouder is – om welke reden dan ook – in staat om op een adequate manier te communiceren met professionals. Tijdens het congres 'Goed contact met prille ouders' op 14 december in Eindhoven, passeren diverse groepen ouders van jonge kinderen de revue. De deskundige sprekers belichten vanuit verschillende invalshoeken hoe je het contact met ouders op een goede manier aanpakt zodat er een adequate behandelrelatie ontstaat. Als je met jonge kinderen werkt, heb je altijd te maken met ouders. Of je nu in het onderwijs, de kinderopvang, een eigen praktijk of op een consultatiebureau werkzaam bent. Ouders die heel verschillend zijn. Zijn er zorgen over de ontwikkeling van een kind, dan is goed contact met hen van groot belang. *Jij als professional* moet weten waar je rekening mee moet houden en wat hierbij de valkuilen kunnen zijn. Zo leer je over de do's & dont's om goed met hen samen te werken.

  * Programma

  - Katie Lee Weille: Goede intenties zijn niet altijd zichtbaar: theorie en praktijk van werken met ouders als professional
  - Bob de Raadt: Vaders doen ertoe tijdens eerste 1000 dagen

Meer en meer wordt de meerwaarde duidelijk van het betrekken van vaders bij de zorg aan het ongeboren en jonge kind. Helaas is hier in de praktijk nog slechts

[3] https://centeringzorg.nl/wp-content/uploads/2022/05/Factsheet-Kansrijke-start-03.pdf https://centeringzorg.nl/2022/09/21/centeringouderschap-kan-het-imago-van-het-consultatiebureau-positief-veranderen/

mondjesmaat aandacht voor. Bob de Raadt is al jarenlang pleitbezorger voor meer oog voor vaders in het zorglandschap. In zijn presentatie vertelt hij over het belang hiervan en de mogelijkheden hiertoe.

- Nicky van Havere: Childproof ouderschap bestaat niet
- Lies Wenselaar: Kwetsbaar ouderschap door psychiatrie en/of verslaving en jonge kinderen: Wat hebben ouders en kinderen van ons nodig
- Marja Hodes: Wat werkt voor ouders met een lvb
- Lisa Snip: Contact maken en behouden met ouders met autisme
- José Koster: Ouder en kind stevig op de plek met behulp van een individuele opvoedopstelling

Wat leer je?

- *Omgaan met pijnlijke effecten van ouderlijk falen*
- *De meerwaarde van het betrekken van vaders bij de zorg aan het ongeboren en jonge kind*
- *De complexiteit van interacties tussen kinderen, ouders en de buitenwereld*
- *Het begeleiden van jonge ouders met KOPP/KOV problematiek*
- *Het begeleiden van jonge ouders met een verstandelijke beperking*
- *Contact maken en behouden met ouders met autisme*
- *Het werken met prille ouders vanuit een individuele opvoedopstelling.*

- **Gert Weerheim**[4] startte in het zakencentrum van Rotterdam het **zingevingsplatform RotterdamRijker**[5]. "Als je enkel gericht bent op winstmaximalisatie en de ander niet

[4] In het dagelijks leven werkzaam als advocaat in het bouw-en aanbestedingsrecht in het centrum van Rotterdam. Binnen RotterdamRijker is hij de voorzitter van het bestuur. *"Ik doe mee met RotterdamRijker, omdat ik behoefte heb aan meer goede gesprekken met mijn peers over dingen die er echt toe doen, zoals het goede leven, betekenis, duurzaamheid, relaties, persoonlijke ontwikkeling, leiderschap. Ik heb gemerkt dat veel mensen de behoefte herkennen om elkaar op regelmatige basis te ontmoeten rond deze thema's - al dan niet onder het genot van een drankje."*

[5] https://www.rotterdamrijker.nl/ Velen van ons zijn op zoek naar de zin van hun leven en ook hoe zinvol te léven – zowel in het werk als privé –. Wij organiseren daarom inspirerende events en activiteiten die je helpen hierin te groeien als mens en professional. De

daadwerkelijk ziet, dan raakt mij dat". Hij en zijn vrouw hebben een dochter, Sofie. In het interview vertelt hij: "Ik heb een mentor, een enorm inspirerende vent, met wie ik maandelijks een rondje loop. Ik ken hem via-via, hij leek mij iemand die over wijsheid beschikt, en heel integer leeft. Hij stimuleert mij maximaal om te groeien in geloof, in mens-zijn. Hij kan waanzinnig goed luisteren; hij vraagt net zo lang door tot hij mij helemaal begrijpt. Dat geeft me een gevoel van gekend zijn. Heel heilzaam. Ik probeer op deze manier actief te werken aan dingen waar ik tegenaan loop. Dat is nú, als vader, nog belangrijker: ik wil namelijk niet dat die dingen in de weg staan bij het opvoeden van mijn dochter. Wat voor vader wil ik zijn? Eentje die onvoorwaardelijk liefheeft, wezenlijk op haar gericht". [6]

Mooi perspectief en mooi onder woorden gebracht.

- Robert Bloemendaal heeft een boek geschreven over zijn vader, Philip Bloemendaal, de stem van het Polygoon-journaal in de bioscopen, vroeger, van 1948-1986. Philip Bloemendaal leefde van 1918 tot1999. Hij was de enige overlevende van zijn familie na de Tweede Wereldoorlog. Zijn familie werd op transport gezet en kwam om het leven in de gaskamers van Auschwitch. Robert Bloemendaal vertelt dat zijn vader altijd aan het werk was. Wel hielp hij hem als hij wel thuis was. Het schrijven van het boek over zijn vader ervaart Robert als "een verlossende ervaring. Ik ben bevrijd van het gevoel dat ik mijn vader niet aardig vond. Dankzij het boek is de liefde terug. En ik weet nu zeker dat mijn vader ook van mij heeft gehouden, al kom hij dat moeilijk tonen. Als hij morgen hier zou binnenkomen, zouden we elkaar innig omhelzen. Dat weet ik zeker.". Boek: De stem van mijn vader. Het wonderlijke leven van Philip Bloemendaal. Door Robert Bloemendaal en Rob de Lange. Uitg. Koninklijke Van Gorcum, Assen, 2022, 160 blz, €22,50.[7]

- https://www.nrc.nl/nieuws/2022/09/28/contact-helpt-brein-van-te-vroeg-geboren-baby-a4143525 > "De hersens van te vroeg geboren kinderen ontwikkelen zich beter als de baby's regelmatig innig contact hebben met hun moeder of vader, waarbij allerlei zintuigen worden aangesproken. Deze kinderen presteerden anderhalf jaar later beter op taal en cognitie, vergeleken met kinderen die de gebruikelijke zorg hadden gekregen. Dat schrijven Finse en Amerikaanse onderzoekers in een studie die woensdag in het wetenschappelijke tijdschrift *Science Translational Medicine* [8] verscheen". Dit innige contact, bijvoorbeeld door te buidelen, door vader én moeder is belangrijk voor het kind. Het artikel in NRC is geschreven door Niki Korteweg, 28-09-2022.

---

uiteenlopende thema's worden aangevlogen vanuit de filosofie, theologie en psychologie. Zo bieden wij een platform rond maatschappelijke thema's, zingeving en spiritualiteit, om samen met (young) professionals op zoek te zijn naar een zinvol en rijk leven. Dit maakt Rotterdam Rijker!

[6] Het interview met Gert Weerheim (1989) staat in het ND, bijlage Zaterdag, zeven deugden, pag. 1,4-6. "Ik heb een zwak voor mensen die niet tot bloei komen". Interview door Wilfred Hermans, 08-10-2022.
[7] ND vrijdag 14-10-2022, Gulliver/boeken. Interview door Willem Pekelder, 'De man achter de stem van het Polygoonjournaal'. Pag. 4-5.
[8] https://www.science.org/doi/10.1126/scitranslmed.abq4786?cookieSet=1

- Marije Wijnja[9] brengt in een artikel naar voren dat er "moeders zijn, die aangeven geen band met hun baby te ervaren. Dit taboe is zorgelijk, want goede **bonding** is zowel essentieel voor de ontwikkeling van het kind als voor het welzijn van de moeder". Zeker een zorgelijke ontwikkeling. Sommige moeders/ouders hebben last van depressies, angst, dwang en (postpartum)psychoses. In een voetnoot schrijft Wijnja: "In de praktijk zien we dat ook vaders verminderde bonding kunnen ervaren. Daarom kan op veel plaatsen waar 'moeders' staat ook 'vaders' worden gelezen". [10]
  Hoe kunnen ouders c.q. vaders getraind worden, aangespoord worden, geholpen worden, visie gegeven worden om goed, gezond en veilig voor onze/hun kinderen te zorgen. Steeds meer wordt duidelijk hoe belangrijk bijv. vaders zijn in de preconceptiefase (Steegers & Geluk [11], Borman [12], Cardenas [13]). *Dit heeft te maken met leefstijl (roken, drugs, eetpatroon), familiaire ziektes en omgevingsfactoren, met het onbedoeld doorgeven van elementen die ongezond zijn voor de foetus en de embryo. Dat vereist bij mannen/(a.s.) vaders besef en intrinsiek bewustzijn hoeveel invloed zij (kunnen) hebben op de (on)gezondheid van hun kind; reeds voor de conceptie. Dat vereist een punt te zijn in de algehele gezondheidsvoorlichting ~ aan vrouwen en mannen ~ aan a.s. moeders en vaders. Dat heeft m.i. ook met mentaliteit & cultuur, onderlinge bejegening & omgangsvormen, (mentale) hygiëne, respect voor de ander, levensbeschouwing en eigen grenzen te maken. Wat dat betreft kunnen de 10 geboden en de preventieve gezondheidsvoorlichting daar nog een goed hulpmiddel in zijn. In het belang van foetus/embryo en het komende kind.*

- https://mediator.zonmw.nl/mediator-45/vaders-betrekken-bij-de-verloskundige-zorg/
  Het ideaal van actieve vaders is in de praktijk nog niet duidelijk terug te zien. Ook in de verloskundige zorg richten professionals zich vooral op de zwangere vrouw. Om aanstaande vaders en verloskundigen te ondersteunen, is er nu de Centering Partnermodule. TNO-onderzoekster Nicole van Kesteren nam hem onder de loep.

---

[9] Marije Wijnja-van Wier werkt als orthopedagoog op de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie/psychologie van het ErasmusMC-Sophia, in het team Infant Mental Health (IMH), op de baby-peuter- en op de combipoli.

[10] Een indringend en lezenswaardig artikel. Marije Wijnja (2022) De 'roze wolk' blijft uit – wat nu?; in: *Vroeg, jubileum-uitgave – jaargang 39, herfst 2022, pag. 40-42.*

[11] Steegers, E.A P. & A. Geluk-Bleumink (2022) *Vóórdat je zwanger wordt. Wat vrouwen en mannen moeten weten* - Uitg. Garant - Apeldoorn; ISBN 9789044138344.

[12] Borman, D. (2022) *Je eerste 1000 vaderdagen – praktische adviezen voor betrokken vaders: van zwangerschap tot peuter* – Amsterdam: Uitg. Unieboek/Het Spectrum.

[13] Sofia I. Cardenas, Alyssa R. Morris, Narcis Marshall, Elizabeth C. Aviv, Magdalena Martínez García, Pia Sellery, Darby E. Saxbe, dec. 2021
Fathers matter from the start: The role of expectant fathers in child development + vindplaats
https://doi.org/10.1111/cdep.12436

Hoe motiveer je vaders om mee te doen?

'Dat hebben we gevraagd aan vaders, moeders en verloskundige zorgverleners via online vragenlijsten en interviews. Belangrijk verbeterpunt is dat de verloskundige de vader rechtstreeks benadert, dus niet via de moeder. Voor vaders is het ook belangrijk dat de voordelen van deelname expliciet worden gemaakt. Een andere belangrijke bevinding is dat zowel vaders als verloskundigen het liefste zien dat de partnermodule door een **vadercoach** wordt gegeven.'

- **'Vaderland'- Rob Marrevee (2022)**

Samenvatting[14]

Rob en zijn vrouw adopteerden twintig jaar geleden twee broertjes van vier en één uit Ethiopië. Dat het zwaar zou worden wisten ze. Dat de afstand onoverbrugbaar zou blijken niet...

Rob en zijn vrouw adopteerden twintig jaar geleden twee broertjes van vier en één uit Ethiopië. Dat het zwaar zou worden wisten ze. Dat de afstand onoverbrugbaar zou blijken niet... Het verlies van de oorspronkelijke ouders en cultuur heeft diepgaande, levenslange consequenties voor de twee broers. Vaderland is het verhaal van Rob Marrevee, een zelfbewuste adoptievader. Hij schreef het om de achterkant van het mooie verhaal van zijn twee opgroeiende en ontwortelde Ethiopische zoons te laten zien. Het is een aangrijpend en tragikomisch relaas over goede bedoelingen en teleurstellingen. Over liefde, vertrouwen, trots, onmacht en schuldgevoel. Rob: 'Als ik had geweten wat het voor impact de adoptie op de jongens zou hebben, had ik het niet gedaan. Al is dat soms lastig uit te leggen. In Ethiopië hadden ze ook geen schijn van kans. Mijn zoon is teruggegaan naar Afrika om te zeggen dat hij het moeilijk heeft. Daar snappen ze daar niets van. Ze willen wel graag, de jongens, maar de realiteit is dat het niet lukt. Dat zit in het lijf.' "Had me maar daar gelaten! Liever daar dan geadopteerd." Dit boek laat je niet alleen de intensiteit van adoptie voelen, het gaat ook over het ouderschap, school, de hulpverlening en helpt iedere ouder en persoon die met kinderen werkt om eerlijk en beter te kijken en verbinding te maken. Rob Marrevee is systemisch coach voor ambitieuze mannen in leiderschap en ondernemerschap. Hij maakt en geeft theatervoorstellingen over adoptie, waarin dit boek een grote rol speelt. Met persoonlijke verhalen en anekdotes weet hij het publiek aan zich te binden en ze de werkelijkheid te laten voelen.

[14] https://www.bol.com/nl/nl/p/vaderland/9300000110315903/?Referrer=
- https://adoptie.nl/interview-met-rob-marrevee-over-zijn-boek-en-theatervoorstelling-vaderland/
- https://www.voordekunst.nl/projecten/13773-vaderland

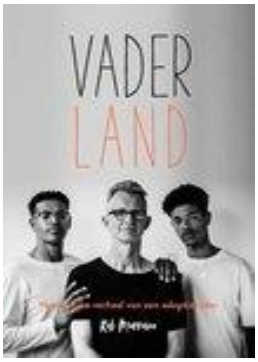

- https://www.stillelevens.nl/informatie/brochures/

Het overlijden van een baby heeft vaak een langdurige impact op het leven van ouders. Stille Levens ondersteunt ouders die nu of in het verleden te maken krijgen met het overlijden van hun baby. Voor veel situaties en problemen waar je als ouder tegenaan loopt, hebben wij brochures gemaakt. Ook bieden wij informatie over rouw en is er een muziekoverzicht via Spotify te beluisteren. Voor het maken van keuzes rondom afscheid, werk of het creëren van herinneringen bieden wij een totaalbeeld aan handige websites.

Ook voor zorgverleners hebben we informatie. Voor hen is het begeleiden van ouders die te maken krijgen met babysterfte geen gemakkelijke taak. Soms blijken zij niet voldoende in staat of ervaren om de juiste begeleiding te bieden. Stille Levens biedt daarom zorgverleners betrouwbare praktijkinformatie aan. Deze praktijkinformatie is samengesteld door ouders en geboortezorgprofessionals.

En hoe is het dan voor vaders?

Deze brochure is speciaal gemaakt voor vaders. Voor een groot deel maken vaders hetzelfde door als moeders die hun baby verliezen. Toch kunnen er andere dingen van hen worden verwacht of voelen zij zich soms anders dan hun partner. In deze brochure is daar alle aandacht voor.

- ‘Sommige mensen zeiden ‘wees sterk’ en ‘huil niet’. Dit advies kan goed bedoeld zijn, maar het hielp mij niet. Huilen is geen teken van zwakte maar wijst op liefde en trots die je voelt voor je overleden kind.’ – Maikel.
- ‘Als man wordt er van je verwacht dat je sterk bent en je partner steunt… Maar zo voelde ik me toen niet. Ik herinner me dat ik veel huilde en mij alleen voelde.’ – John.
- ‘Ik heb me letterlijk vastgeklampt aan alles wat er geregeld moest worden. Na de begrafenis ben ik snel weer gaan werken. Dat voelde toen goed, maar het was misschien ook wel een vlucht van de realiteit.’ – Tim.

Hoe gaan mijn partner en ik dit samen redden?

De rouw na het verlies van je baby heeft invloed op ieder aspect van je leven. Het heeft zeker ook invloed op je relatie. Het is onnatuurlijk als je kind eerder overlijdt dan jijzelf. Naast het intense verdriet over dit verlies moet je vervolgens veel niet-alledaagse keuzes maken. Je verwacht dat je partner je steunt en begrijpt in deze moeilijke fase, maar bij het verlies van je baby zijn jullie allebei in rouw. En dat terwijl rouwen een individueel proces is. Daarom is het niet vanzelfsprekend dat je elkaar voldoende steun kan bieden. In deze brochure wordt informatie gegeven over hoe ouders verschillend omgaan met het overlijden van hun baby en wat voor invloed dit heeft op intimiteit tussen partners.

Hoe kan ik mijn andere kinderen helpen?

Het overlijden van je baby voor, tijdens of na de geboorte, slaat de bodem weg onder je gezin. Hoe vertel je zoiets aan oudere broers of zussen en andere kinderen in de directe omgeving? Hoe betrek je hen op een goede manier bij het afscheid en hoe koester je samen herinneringen? Hoe heb je voldoende oog voor hun emoties en behoeften en kan je hen liefdevol begeleiden terwijl je zelf ook worstelt met dit verlies? Met deze brochure bieden we ouders handvatten als zij naast hun eigen verdriet ook nog de taak hebben andere kinderen te troosten en te begeleiden.

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

- SIRG-FCAR[15] - October Newsletter:

Articles

Adler, S. Y., & Oppenheim, D. (2022). The contribution of mother-father-child interactions to children's emotion narratives. *Social Development*. https://doi.org/10.1111/sode.12642

Amjahad, A., Valentova, M., & Maas, R. (2022). How Do Employers Respond to a Policy Reform of Parental Leave? A Focus on Fathers and Companies From Economy Sectors With Traditionally Lower Take-Up Rates. *Journal of Family Issues*, 0192513X221126751. https://doi.org/ (2022)10.1177/0192513X221126751

An, D., & Kochanska, G. (2022). Sequelae of infants' negative affectivity in the contexts of emerging distinct attachment organizations: Multifinality in mother-child and father-child dyads across the first year. *Development and Psychopathology*, 1-17. https://doi.org/10.1017/S0954579422000669

Ballaret, J. R., & Lanada, J. P. (2022). Redefining Fatherhood: The Lived Experiences of Stay-at-Home Fathers in a Filipino Transnational Family. *The Family Journal*, 10664807221123551. https://doi.org/10.1177%2F10664807221123551

Brooks, R., & Hodkinson, P. (2022). The distribution of 'educational labour' in families with equal or primary carer fathers. *British Journal of Sociology of Education*, 1-17. https://doi.org/10.1080/01425692.2022.2114426

DeGarmo, D. S., Gewirtz, A. H., Li, L., Tavalire, H. F., & Cicchetti, D. (2022). The ADAPT Parenting Intervention Benefits Combat Exposed Fathers Genetically Susceptible to Problem Drinking. *Prevention Science*, 1-11. https://doi.org/10.1007/s11121-022-01424-x

Deschênes, M., Bernier, A., Cyr, C., Paradis, A., & Rassart, C. A. (2022). Marital satisfaction, parenting stress, and family alliance: Parental perspective taking as a moderator. *Family Process*. https://doi.org/10.1111/famp.12812

[15] https://sirgfcar.wordpress.com/

Devonshire, J. M., Cummings, E. M., & Wang, L. (2022). Long-term interparental conflict behavior and knowledge change after a brief family intervention. *Journal of Family Psychology.* Advance online publication. https://doi.org/10.1037/fam0001033

Dorsey, M. S. (2022). "An umbrella for all things": Black daughter's sexual decisions and paternal engagement. *Family Relations*. https://doi.org/10.1111/fare.12772

Haskins, L., Luthuli, S., Mapumulo, S., Kathree, T., & Horwood, C. (2022). Exploring the roles of fathers from the perspective of informal women workers: A longitudinal mixed methods study from Durban, South Africa. *Journal of Family Studies*, 1 tot 21. https://doi.org/10.1080/13229400.2022.2107942

Jonathan, A. (2022). "Husbands Are Pregnant, Too": Caring Masculinities in Pregnancy Books for Men. *The Journal of Men's Studies*, 10608265221122799. https://doi.org/10.1177/10608265221122799

Krüger, N., & Rüther, J. N. (2022). Parenting Stress in Fathers: Do We Need Father Specific Reference Samples? And Do They Differ in Regard of Taking Parental Leave?. *Children*, *9*(9), 1363. https://doi.org/10.3390/children9091363

Laflamme, E., Matte-Gagné, C., & Baribeau-Lambert, A. (2022). Paternal mind-mindedness and infant-toddler social-emotional problems. *Infant Behavior and Development*, *69*, 101767. https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2022.101767

Lee, J.-k., & Schoppe-Sullivan, S. J. (2022). Paternal identity, maternal gate opening, and fathers' longitudinal positive engagement. *Journal of Family Psychology.* Advance online publication. https://doi.org/10.1037/fam0001028

Liu, H., & Clark, B. (2022). Paternal Incarceration, Polygenic Scores, and Children's Educational Attainment. *Journal of Developmental Life-Course Criminology*. https://doi.org/10.1007/s40865-022-00213-y

Liu, S., Zhang, D., Wang, X., Ying, J., & Wu, X. (2022). A network approach to understanding parenting: Linking coparenting, parenting styles, and parental involvement in rearing adolescents in different age groups. *Developmental Psychology.* Advance online publication. https://doi.org/10.1037/dev0001470

Martin, A., Konac, D., Maughan, B., & Barker, E. (2022). Mother and father depression symptoms and child emotional difficulties: a network model. *European Psychiatry*, *65*(S1), S87-S87. https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2022.260

Martínez-García, M., Paternina-Die, M., Cardenas, S. I., Vilarroya, O., Desco, M., Carmona, S., & Saxbe, D. E. First-time fathers show longitudinal gray matter cortical volume reductions: evidence from two international samples. *Cerebral Cortex*. https://doi.org/10.1093/cercor/bhac333

Mbonye, M., Siu, G., & Seeley, J. (2022). The meaning of fatherhood to men in relationships with female sex workers in Kampala, Uganda: The struggle to model the traditional parameters of fatherhood and masculinity. *PloS one*, *17*(8), e0273298. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0273298

Metcalfe, R. E., Osa, M. L., Jones, J. A., & DeGarmo, D. S. (2022). Emotion regulation, coercive parenting, and child adjustment: A serial mediation clinical trial. *Clinical Practice in Pediatric Psychology, 10*(3), 295–306. https://doi.org/10.1037/cpp0000451

Monge-Rojas, R., Reyes-Fernández, B., & Smith-Castro, V. (2022) Influence of Parenting Styles on Willingness to Use Marijuana among Rural and Urban Costa Rican Adolescents. *Journal of Child and Family Studies*. https://doi.org/10.1007/s10826-022-02453-4

Onyeze-Joe, C., O'Neill, S., & Godin, I. (2022). Redefining Fatherhood in a Migratory Context: A Narrative Inquiry into the Experiences of African First-time Fathers in Belgium. *American Journal of Men's Health*, *16*(5), 15579883221110355. https://doi.org/10.1177/15579883221110355

Pereira, H., & Beatriz, C. (2022). Promoting Social Visibility for Single-Father Families Created by Surrogacy. *Families in Society*, 10443894221118767. https://doi.org/10.1177/10443894221118767

Ping, Y., Wang, W., Li, Y., & Li, Y. (2022). Fathers' parenting stress, parenting styles and children's problem behavior: the mediating role of parental burnout. *Current Psychology*, 1-13. https://doi.org/10.1007/s12144-022-03667-x

Pinho, M., & Gaunt, R. (2022). Parental and work-related identities among primary caregiving and primary breadwinning mothers and fathers. *Families, Relationships and Societies*, *1*(aop), 1-21. https://doi.org/10.1332/204674322X16597663169119

Poff, J. M., Jarvis, J. A., Shafer, K., & Dufur, M. J. (2022). Maternal and Paternal Psychological Distress and Child Behavior in Japan. *Journal of Child and Family Studies*, 1-13. https://doi.org/10.1007/s10826-022-02426-7

Punamäki, R. L., Flykt, M., Lindblom, J., Tiitinen, A., Poikkeus, P., & Vänskä, M. (2022). Do family members sleep alike? Sleep features among mothers, fathers, and adolescents. *Family Relations*. https://doi.org/10.1111/fare.12759

Santos, C., Monteiro, L., & Torres, N. (2022). The Role of Child's Age, Sex, and Temperament in Father Involvement during the Pre-School Years. *Children*, *9*(9), 1327. https://doi.org/10.3390/children9091327

Sayer, M. A., Wise, A. E., Rabinowitz, E. P., Ostrowski-Delahanty, S., Christopher, N. C., Lee, T., & Delahanty, D. L. (2022). Maternal, but not paternal, ratings of child preinjury functioning predict child posttraumatic stress. *Journal of Family Psychology.* Advance online publication. https://doi.org/10.1037/fam0001029

Shorey, S., & Pereira, T. L. B. (2022). Experiences of fathers caring for children with neurodevelopmental disorders: A meta-synthesis. *Family Process*. https://doi.org/10.1111/famp.12817

Tang, C. M., McCullough, A., & Olunlade, R. (2022). Maternal, Paternal, and PeerRelationships Differentially Predict Adolescent Behavioral Problems. *Journal of Child & Adolescent Trauma*. https://doi.org/10.1007/s40653-022-00487-w

Tartakovsky, E. (2022). Value preferences of spouses and division of domestic labor in the family: A dyadic study. *Family Relations*. https://doi.org/10.1111/fare.12774

Torun, F., Torun, S. D., & Matthewson, M. (2022). Targeted Fathers' Beliefs in a Just World. *Journal of Family Issues*, 0192513X221126749. https://doi.org/10.1177/0192513X221126749

Wade, C. M., Matthews, J., Forbes, F., Vertkas, L., Burn, M., & Cann, W. G. (2022, September). Focus on Fathers: Exploring the parenting experiences of fathers using a large population-level sample. In *Child & Youth Care Forum* (pp. 1-28). Springer US. https://doi.org/10.1007/s10566-022-09709-6

Wade, C., Matthews, J., Forbes, F., Burn, M., May, F., & Cann, W. (2022). Influences on Fathers' Information-and Support-Seeking for Parenting. *Journal of Family Issues*, 0192513X221107450. https://doi.org/10.1177/0192513X221107450

Wong, T. K., Konishi, C., Vargas-Madriz, L. F., & Kong, X. (2022). Survey Measures on Paternal Parenting: A Systematic Review. *Marriage & Family Review*, 1-33. https://doi.org/10.1080/01494929.2022.2109234

Yang, P., Schlomer, G. L., & Lippold, M. A. (2022). Mothering Versus Fathering? Positive Parenting Versus Negative Parenting? Their Relative Importance in Predicting Adolescent Aggressive Behavior: A Longitudinal Comparison. *Developmental Psychology*. Advance online publication. http://doi.org/10.1037/dev0001442

Zamir, O., Szepsenwol, O., Shahar, B., Lasri, D., & Shai, D. (2022). The multifaceted role of empathy in the transmission of postpartum depressive symptoms between parents. *Family Process*. https://doi.org/10.1111/famp.12814

- **SRCD Policy Brief**

Dr. Carolyn and Phil Cowan and Dr. Alan Hawkins recently published a Policy Brief for the Society for Research in Child Development. This brief discusses father involvement interventions with the message that these interventions are more effective when they go beyond men-only interventions to include both co-parents of the child regardless of whether the parents are married, living together, living separately, or divorced.[16]

[16] https://www.srcd.org/sites/default/files/resources/SRCD%20CEB-HMRF.pdf - *Society for Research in Child Development*, at policy@srcd.org

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

Review ~ recensie (first version):

Witteveen, E., Siteur-Scholten, A., Brandts (red.) (2021) *Hartenkreten van mantelzorgers. Over de kunst van het samenwerken* – Antwerpen: Uitg. Gompel&Svacina (406 pgs).

Mantelzorgers delen hun zorgen

Door: Bob de Raadt, freelance contextueel maatschappelijk werker en gastdocent Erasmus MC Academie.

Een vuistdik boek waarin mantelzorgers, en dat geldt ook voor **vaders**, openhartig spreken over hun situatie van het zorgen voor een naaste en de kwetsbaarheid waarin zij zich bevinden. Zij nemen je mee in hun uiteenlopende ervaringen van hun liefde voor de betreffende persoon, hun zorg en zorgen, hun uitputting en veerkracht, hun machteloosheid en hun 'drive'. Voorbeelden: (1) als zus mantelzorger zijn voor je broertje, je zus en je moeder en daarbij zelf ook nog een spierziekte hebbend; (2) om als familielid te zorgen voor een oma met Alzheimer en (3) om moeder te zijn van twee kinderen, waarvan de oudste geboren is met een meervoudige complexe handicap. En zo zijn er in dit boek meerdere ervaringsverhalen te lezen, inkijkjes die typerend zijn binnen de mantelzorg. Dit boek is voortgekomen uit een onderzoeksperiode van 15 jaar en dat is terug te vinden in de gedegenheid, de deskundigheid en de waardigheid van zowel de theoretische beschrijvingen als de indringende praktijkverhalen.

Mantelzorger zijn wordt zeer verschillend beleefd. Voor de een is het "zwaar", een ander zegt "Ik heb de mazzel gehad dat mijn ouders het allemaal vanzelfsprekend vonden en vinden. Dat 'met een krasje', mijn broer nog steeds mijn broer is. Ik hou gewoon van hem!". "Het is er gewoon en dat doe je. En juist die 'code', en doordat wij als gezin veerkracht hebben, bleven mensen bij ons komen!"

Toch zijn er ook momenten dat het iemand teveel wordt. 'Wat speelt er achter een voordeur? Wat is niet direct op de voorgrond? Kan je terugvallen op anderen?' Dat zijn kernvragen. De onmacht bij chronische problematiek van je kind, de uitputtingsslag als je tegen de muren van de professionele hulpverlening aanloopt, de radeloosheid bij gebrek aan oplossingen, bij gebrek aan slaap, bij miscommunicatie, bij ingewikkelde en tijdrovende (aanvraag)procedures.

Het samenspel tussen mensen met een zorgvraag, mantelzorgers, professionals en instanties blijkt vaak moeizaam en ingewikkeld. Dit boek vertelt een veelheid van inzichten en verhalen vanuit het perspectief van mantelzorgers. 'Hartenkreten van mantelzorgers' is overzichtelijk opgebouwd en de verschillende hoofdstukken zijn vervolgens uitgewerkt in relevante thema's. En deze onderwerpen schetsen op hun beurt weer een duidelijk beeld van wat er binnen de mantelzorg eigenlijk allemaal speelt en waar de buitenwereld amper weet van heeft. Daarom is dit boek een basisboek, een handboek voor de mantelzorger en de professional.

Het boek gaat over: (1) Leven met een naaste die zorg nodig heeft en de veranderingen in het leven van direct betrokkenen. (2) Mantelzorger worden: wat brengt dat met zich mee? (3) Samenwerken: met wie en hoe? (4) De waarde van een steunend netwerk: hoe kan de mantelzorger steun organiseren? (5) De zoektocht in zorg en welzijn: hoe vindt de mantelzorger de weg? (6) Mantelzorg en professionele zorg: hoe kan ontmoeting leiden tot invloed? (7) Over jammerkreten, smartenkreten en zegekreten: de hartenkreten van mantelzorgers verzameld.

De auteurs gaan in deskundig op thema's als: drijfveren en motivatie binnen de mantelzorg, verloren idealen, "daadkracht – veerkracht – saamhorigheid- creativiteit en het zoeken naar verbinding(en)", de impact van wisselende en vertrekkende professionals, over het unieke van de trits 'aandoening-persoon-situatie', diepgaande emoties, dialoog & trialoog, inkomstenderving, medezeggenschap, rouw- en verlies(ervaringen), levensplezier & levenskracht, ethische vragen, respijtzorg, over/voor jonge mantelzorgers, de waarde van een steunend netwerk, seksualiteit en intimiteit (in de knel), over het aspect 'hartintelligentie'. Kortom: een indrukwekkend scala aan relevante thema's.
Dit alles wordt ondersteund door duidelijke tabellen, figuren en schema's. De zorgvuldigheid waarmee dit boek samengesteld is, raakt de lezer. Het vormt een parallel waarmee mantelzorgers hun leven inrichten om waardig voor iemand te zorgen. Om er met alle ups-and-downs voor iemand te zijn. Bewonderenswaardig. Een verrijkende leeservaring! Van harte aanbevolen.
Witteveen, E., Siteur-Scholten, A., Brandts (red.) (2021) ***Hartenkreten van mantelzorgers. Over de kunst van het samenwerken*** **– Antwerpen: Uitg. Gompel&Svacina (406 pg. - €44,00).**